

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . „ 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . „ 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . . 1.70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . „ 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENEČ

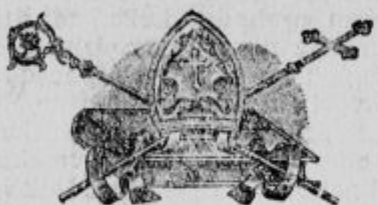
Ilustrati:
 Enostolpna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat . . . po 18 v
 za dvakrat . . . „ 15 „
 za trikrat . . . „ 13 „
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zahteva, osmrtnice itd.:
 enostolpna pettivrsta po 21 vin.
Poslano:
 enostolpna pettivrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izveniši ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Voxni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Knezoškof dr. Mihael Napotnik.

Milostni gosp. ekselenca dr. Mihael Napotnik, knezoškof lavantinski, praznuje glasom posebne določbe dne 29. septembra, danes, svojo 25letnico na lavantinskem knezoškofijskem sedežu. Rojen je

bil knezoškof Mihael 20. septembra l. 1850. Za knezoškofa je bil imenovan 27. septembra l. 1889., star komaj 39 let. Danes po 25 letih njegovega škofovanja gledajo cerkev, država in narod, polni hvaležnosti in priznanja na plodno-

nosno in bogato delo, ki ga je ekselenca izvršil v čast božjo, v blagor domovini in prid naroda.

Gorečemu apostolskemu delavcu sv. Cerkve, domoljubnemu avstrijskemu in slovenskemu knezu, odličnemu govorniku, znamenitemu pisatelju, odločnemu zagovorniku in širitelju katoliške re-

nesance med Slovenci se danes klanja v znak hvaležnosti slovensko ljudstvo in mu iz dna srca polaga predenj najpristrčnejša voščila ob njegovi 25letnici.

Božja previdnost naj ohrani delavnega vladiko in presvetlega knezoškofa še dolgo vrsto let njegovi škofiji in njegovemu ljudstvu. Naj bi z besedo, s peresom in delom obdeloval njivo, na kateri je vsadil tekom 25 let nešteta zrna, ki so vzkli in rodila bogate sadove.

Naša kri.

O našem 17. pešpolku piše »Grazer Montagszeitung«:

Lvovske leve so nemški listi imenovali one vrle čete naše armade, ki so se na vzhodni fronti cele dneve, da cele tedne v krvavih bojih v nezlomljivem odporu merile z rusko premočjo. Lvovski levi, to bo zgodovinsko ime onih hrabrih čet, onih najhrabrejših med hrabrimi. K njim spada tudi 17. pešpolk, ljubljanski domači polk. Ta skoro četrt stoletja stari polk, ki se je od svoje ustanovitve boril in krvavel skoro v vseh delih Evrope in se zadnjič izkazal ob okupacijski vojni l. 1878. pri Jajcu, je tudi v trdih bojih vzhodno od Lvova dokazal svojo staro hrabrost. Poveljnik, častniški zbor in moštvo — vsi so podali zglede staroavstrijske vojaške vrlosti v novi obliki.

Izpremenjena določila moratorija.

Dunaj, 29. septembra. (Kor. urad.) S cesarsko odredbo dne 31. julija se je prvotno dovolil za zasebno pravna plačila, ki so pred 1. avgustom nastala, rok 14 dni, ki se je pa s cesarsko odredbo dne 13. avgusta podaljšal na 61 dni. Koncem septembra se torej konča podaljšani rok za 31. julija zapadle terjatve. Težave, ki so začetkom vojnih dogodkov povzročile, da se je s splošno odredbo rok plačil podaljšal, obstojajo še zdaj, dasi v manjši meri. Izkazalo se je, da je potrebno podaljšati rok za vplačevanje; zdi se pa, da so se gospodarske razmere vsekakor toliko okrepile, da se lahko polagoma uvede izplačilo dozadaj neizplačanih terjatev. S cesarsko odredbo, ki izide danes v državnem zakoniku in v »Wiener Zeitung«, moratorij še obstoji in zapadlih terjatev ni treba vseh plačati, ampak ta nova določba pravi, da je od sedaj naprej izvzeta od moratorija ena četrtna terjatve, najmanj pa znesek 100 kron z obrestmi cele terjatve in morebitne postranske pristojbine; to se mora torej plačati.

Kot plačilni dan za to četrtno dolga in za dolžno vsoto 100 kron se je določil za terjatve, ki so bile do 30. septembra odgodene, 14. oktober, za tiste terjatve pa, ki zapadejo po sedanjih predpisih v oktobru ali novembru, se je pa določil dan, ki sledi podaljšanemu obroku. Za terjatve pa, ki zapadejo med 1. oktobrom in

30. novembrom, dan, ko zapade terjatve; nikakor pa ne pred 14. oktobrom. Plačilo tri četrtine ostanka se podaljša, če terjatve zapade med 1. oktobrom in 30. novembrom, za 61 dni. Za terjatve, ki prej zapadejo, zahteva nova cesarska odredba, da se ostanek plača do 30. novembra.

Določila o terjativah, ki so popolnoma izvzeta iz podaljšanja vplačil, so ostala bistveno neizpremenjena. Med izjeme so se iznova uvrstile vse terjatve na plačilo obresti in na vplačevanje glavnice iz ne-sirotinskih delnih dolžnih pisem in fundiranih bančnih zadolžnic; nadalje v zvezi s tem pravice na vplačilo anuitet od terjatev, ki predvsem pokrivajo izdatke za vplačilo anuitet. Nadalje so iz podaljšanja vplačil izvzeta zastavljajna posojila zastavljajnih zavodov in obrtnih posojevalcev na zastavljene stvari. Da se čuvajo koristi dolžnikov, ki so kaj zastavili, se je odredilo, da se zastavljeni kos ne sme prodati pred šestimi meseci po prvotnem dnevu, ko je zastavljeno blago zapadlo. Povišale so se vsote, ki jih morajo zavarovalnice izplačati. Predvsem se je predpisalo, da se morajo zavarovalne vsote ob slučajih smrti do 3000 kron, zavarovalne vsote glede na poškodbe pa do 5000 kron poravnati. Poskrbelo se je tudi istočasno za to, da ne bodo oškodovani zavarovalci, ki so zamudili vplačati življenjsko zavarovalno premijo. Dolžnost bank, hranilnic in drugih kreditnih zavodov glede na izplačevanje vlog se primerno bogatejšim vlogam razširi. Terjatve na tekoči račun se smejo zahtevati tako, da se mora 3% 1. avgusta 1914 naložene vsote izplačati ne glede na višino vsote, ki se zahteva v izplačilo. Za vzdrževanje obratov se pa sme vsak mesec zahtevati izplačilo 10% vsote, ki je bila 1. avgusta 1914 naložena. Na vloge v vložnih knjižicah morajo deželne in akcijske banke mesečno 5% (najmanj 200 K), drugi kreditni zavodi izvzemši Rajtajznovk, pa 2% (najmanj 100 kron) 1. avgusta 1914 vložene vsote izplačati. Na starejše vloge, ki so 16. septembra več kakor 2000 K znašale, se sme poleg 20% za poravnanje davkov zahtevati in se mora izplačati v povračilo še 20% vloge za poravnano obveznost. Brez omejitev se smejo zahtevati vsote za vplačila na državna posojila in na vsote, ki jih sodišča zahtevajo. Predpisi o odpovedih se razširijo. Tudi sodnik sme dolžniku dovoliti, da se podaljša vplačevalni rok.

Naročajte „Slovenca“.

LISTEK.

F. S. Šegula.

Knezoškof dr. Mihael Napotnik.

K petindvajsetletnici škofovanja.

Sodobni životopisni poskus.
(Konec.)

6. Slovenski pisatelj.

Kakor rečeno, nam manjka tu še vsakrteri pregled, pa saj se ne mudi! Knjige so menda že vse razpečane, in kdor jih še ima, jih drži in shranjuje; mnogo jih imajo farne knjižnice. Da jih ni dobiti, pa je krivo tudi to, ker v Mariboru ni slovenske knjigotržnice, ali vsaj starinarne (antikvariat). Pa kar zmorejo v Trstu, Gorici, Celju —

Toda, kje smo že? Tako-le:

Slovstveno delovanje knezoškofa dr. Mihaela Napotnika se loči v dve dobi:

I. doba sega do leta 1889. Pisateljstvo nima strogo določene smeri, nahajamo narodno - gospodarske in zgodovinske članke, modroslovne in vzgojske spise, jezikoslovne in potopisne črtice, kakor se je pač zdelo pisatelju, s čem bi koristil svojemu ljudstvu. Povesti ali pesmi nisem našel nobene!

Razločujemo spise in samostojne knjige in brošure.

O spisih, žal! ne moremo še ničesar poročati, nego kar navaja dr. Jožef Pajek v svojem »Aus dem Garten der Lavanten Diöcese«, ki pa daleč ne prinaša vsega in tudi nepopolno citira. — Mariborski »Vestnik« leta 1873. ima prvi spis Mihaela Napotnika »Kmetijstvo podlaga civilizacije«, »Zora« leta 1874. prinaša njegovo »Hvaležnosti in nehvaležnosti plačilo«, »Zora« l. 1875. ima njegovo »Študijo o smehu« — »Solze, psihološka študija« prinaša »Slovenec« leta 1879. in poslej še več njegovih znanstvenih člankov. medtem ko objavlja »Slovenski Gospodar« od leta 1879. naprej njegove potopisne črtice iz slovenskega juga; poslednjo »Iz Reke v Miramare« leta 1883.

Knjige in brošure so:

1. »Kratko poročilo o prvi Lavantinski diecezni sinodi.« Maribor 1883, mala 8a, 4 strani.

2. »Nagrobica o pokopu . . . Franca Juvančiča.« Maribor 1884, vel. 8a, 12 strani.

3. »Kratek pregled bosanskega slovstva.« Maribor 1884, 8a., 84 strani.

4. »Pridiga o evangelijskih nasvetih. Pri novi meši p. Leopolda Napotnika.« Maribor 1885, vl. 8a., 22 strani.

5. »Imenopis konjiške nadfare.« V Celovcu 1886, vel. 8., 42 strani.

6. »Sveti Viktorin, škof Ptujski, cerkveni pisatelj in mučenec.« Na Dunaji 1888, vel. 8a., 380 strani.

II. doba od leta 1889. naprej ima strogo cerkveno smer in ne pozna drugega, nego kaj je v zvezi z visoko službo. Leta 1893. izide tudi prva nemška knjižica in vse naslednje iste smeri.

Slovenske knjige so:

7. »Sveti Pavel, apostol sveta in učitelj narodov.« V Mariboru 1892, vel. 8a., 143 strani.

»Sveti Pavel, apostol sveta in učitelj narodov.« 2. izdaja. V Mariboru 1893, vel. 8., 154 strani.

8. »Pridiga o pogrebu Frančiška Kosarja.« V Mariboru 1894, 8a., 15 str.

9. »Pridiga o priložnosti blagoslovljenja križev za oba zvonika in za presbiterij nove predmestne župnijske cerkve Matere milosti v Mariboru.« V Mariboru 1895, 8a., 15 strani.

10. »Pridiga o priložnosti blagoslovlitve temeljnega kamena za novo farno cerkev v Cadrnu.« V Mariboru 1896, 8a., 26 str.

11. »Pridiga po dovršeni posvetitvi nove farne cerkve sv. Križa v Poličanah.« V Mariboru 1898, vel. 8a., 21. str.

12. »Blagoslovljenje Cesar Franc Jožef bolnišnice v Ormožu ob Dravi.« V Mariboru 1899, vel. 8a., 34. str.

13. »Govor na prvem slovesnem zborovanju drugega slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani.« V Mariboru 1900, vel. 8a., 22. str.

14. »Govori o raznih cerkvenih slovesnostih v Cadrnu.« V Mariboru 1900, vel. 8a., 157 str.

15. »Spomin na slovesno posvečenje nove predmestne župnijske cerkve preblazene Device Marije, matere milosti v Mariboru.« Maribor 1900, vel. 8a., 33 str.

16. (Zbornik pridig.) »Spomnite se besed, katere sem vam govoril.« V Mariboru 1902, vel. 8a., 356 str.

— »Sveti Pavel, apostol sveta in učitelj narodov.« Tretja izdaja. V Mariboru 1904, vel. 8a., 312 str. (Ta izdaja je izšla tudi v hrvaškem prevodu, knjiga kot ponatis iz »Katol. Lista« v Zagrebu.)

17. »Obris cerkve, zavoda in delovanja . . . duhovnikov misijonarjev sv. Vincencija Pavljana pri sv. Jožefu višje Celja.« V Mariboru 1904, vel. 8a., 159. str.

18. »Štirje govori.« V Mariboru 1906, 8a., 40 str.

Sposobnost naših tehničnih čet.

(Izvirno pismo našega vojnega poročevalca.)

24. septembra.

Vojno železnico, ki so jo naše tehnične čete zgradile od gališke meje do Krasnika, so iste čete ob umikanju armade generala Dankla zopet razrdle in ves dotični material brez najmanjše izgube spravile nazaj k armadi. To dokazuje prvič izredno sposobnost naših tehničnih čet, drugič pa tudi znova in na najjasnejši način potrjuje dejstvo, da se je armada generala Dankla umikala korak za korakom v najlepšem redu.

Od skrajne točke našega lastnega normalnotirnega železniškega omrežja, ki je najbližja Krasniku t. j. od Rozwadowa na Sani, znaša daljina do Krasnika kakih 40 km. Ker se pa mora vojna železnica kolikor mogoče ogibati večjih strmin in njena napetost ne sme prekoračiti 8 promille, smemo z gotovostjo računati, da je bila proga dolga 50 km.

Ako se upoštevajo razna zemeljska dela, zgradbe manjših mostov itd., smemo računati, da se je splošno zgradilo na dan po 5 km, v posebno ugodnih razmerah pa po 10 km železniške proge. Potemtakem bi bila krasniška železnica za časa druge bitke 27. in 28. avgusta že v obratu.

Razdiranje se seveda vrši nekoliko brže, ker se material sproti odvaža z železnico in odpadejo zemeljska dela itd. V tem slučaju je pa delo vendar zahtevalo najmanj 2—3 dni časa. Ker se je izvršilo v najlepšem redu, je to dokaz, kako izbornost so naše tehnične čete izveščane in kako neopravičen je bil vsak morebiten dvom o rednem umikanju generala Dankla in intaktnosti njegove armade.

Francozi na Jadranskem morju.

»Bosnische Post« prinaša naslednjo vest z Igala z dne 20. t. m.: »Včeraj krog 7 ure 15 minut zjutraj se je približalo Boki krog 15 velikih francoskih ladij, ki so v gosti megli prišle na 6 km od obali. Hoteli so jih pustiti, da pridejo do min. A naenkrat so se ustavile in se začele obračati. V trenutku, ko so bile ladje z boki obrnjene proti trdnjavi, je z utrdbe Kobila padel signalni strel, takoj nato pa so zagrmel salve z utrdbe Ljuštica in Mamula. Kanonada je trajala kakih 15 minut. Razdirajoči učinek ni izostal, kajti ko prva salva je uničila eno francosko ladjo. Nič manj kakor 24 granat jo je naenkrat zadelo v sredino. Z obale se je jasno videlo, kako je vseh šest dimnikov s poveljniškim mostom vred zletelo v zrak, nakar se je dvignil velik ognjen steber. Ko se je dim razvlekel, je bilo mesto, kjer so se preje usidrali Francozi, prazno. Tudi dve drugi francoski ladji sta bili znatno poškodovani. Ostale ladje so nato hitro pobegnile. Naše izgube znašajo: 3 lahko ranjeni na Mamuli in 1 težko ranjen na Ljuštici. Potemtakem so imeli Francozi le dva zadetka, vsi ostali strelji so padli v morje ter so v našo zabavo dvignili visoke vodene stebre. Dve granati sta odleteli do Ze-

lenike in se razpočili v kanalu. 1 km od postaje. Francoska namera, da razdenjo radiotelegrafsko postajo na Ljuštici se je izvalovila. Postaja je ostala popolnoma nepoškodovana, ker so bili strelji ali predolg ali prekratki. Ker je potopljeni parnik imel šest dimnikov, bo kakšna oklopna križarica in sicer najbrž »Edgar Quivert«, ki je preteklo leto sodeloval pri pomorski demonstraciji proti Črnigori. (Ima 17.000 ton, 40 tisoč konjskih sil, 23 1/2 morske milje na uro, izdelan je l. 1907.) Mogoče je, da ni bil »Edgar Quivert«, ampak »Ernest Rénan« ali »Jeanne d'Arc«. Po teh neuspehih je gledalo francosko brodogradništvo, da se maščuje za težki poraz in je zato odplulo pod Vis.

O tem pohodu pred Vis piše cenzurirani splitski »Dan«: O dohodu francoskega brodogradništva pod Vis nam pripoveduje prijatelj z otokov to-le:

V soboto zjutraj po 9. uri je nekaj naših ljudi z brega opazilo debel dim na morski gladini. Ljudje so hiteli na breg, da vidijo, kdo je. Nato se je zvedelo, da so to francoske ladje, ki se bližajo otoku. Ljustvo je sedaj hitelo na višine, da vidi sovražnika. Medtem so se ladje dodobra približale in začele iz topov streljati na stražnico, v kateri se je nahajala straža. Sprožili so kakih 30 strelcev in pri odhodu zopet 5—6. Stražnica je bila porušena; kasneje smo našli enega vojaka ranjenega, drugega so pa najbrže pokopale razvaline. Z ene ladje se je izkrcal oddelek mornarjev, ki so pokradli, kar so našli: namreč par koz, enega kanarčka ter nekoliko piščancev in še par drugih malenkosti. Ko so se mornarji zopet vkrcali, je padlo še nekaj granat na bližnja polja, ki se niti razpočile niso; brodogradništvo se je začelo odmikati in kmalu izginilo v smeri proti šoltanskemu otoku.

Drug prijatelj iz Gornjega Sela na Šolti nam je pripovedoval o dohodu francoskega brodogradništva pod Šolto. (Šolta je otok, ki z Bračem zapira zaliv Trogira, Kastela, Splita, Omiša in Makarske.) Pripovedoval nam je, da je neka vojna ladja prišla prav do Šolte, tako da se je razpoznala francoska zastava; za njo je prišlo 6 križarjev in nekoliko torpedov. V tem je priplul neki italijanski parnik. Križar izpali nanj dva lahka strela, da ga ustavi, nato se z vso silo požene za njim. Ko ga je preikal, ga je napotil nazaj. V tem je krog pol 1 ure del brodogradništva odplul z dolnje, drugi pa z gornje strani Visa in brez sledi izginil.

Ker ni našlo francosko brodogradništvo Visa priložnosti, da se maščuje, je odplulo pred Pelagruž (Pelagoza) in je izlilo vso svojo jezo nad ubogimi stražniki. Od taktiki ni o francoskem brodogradništvu v Jadranskem morju nobene sledi.

SIJAJNO DELO NAŠEGA DREADNOUGHTA.

Uradno glasilo hrvatske deželne vlade »Narodne Novine« poročajo iz Budimpešte: Neki naš dreadnought se je srečal v Jadranskem morju z francosko križarico »Grey«. (Najbrže bo »Julés Gréy« Ur.) Križarica je pričela streljati na naš dreadnought. Naša ladja je sovražni ladji razbila kotel. Pod

varstvom treh torpedovk se je končno križarici posrečilo, da je ušla.

K DOMNEVANEMU OBSTRELJEVANJU MALEGA LOŠINJA.

Na uradnem mestu ni ničesar znane, da bi bilo francosko brodogradništvo obstreljevalo Mali Lošinj. Napačna vest je nastala vsled pomote v radiobrojavki. Šlo se je za akcijo pri Visu, ki se je istočasno uradno javila.

GLAS HRVATSKEGA MORNARJA.

Sarajevski »Hrvatski Dnevnik« priobčuje: Neki naš prijatelj je od svojega

Ofenziva nemške vzhodne armade.— Rusi prekoračili ogrsko mejo v Karpatih.

General Hindenburg je po daljšem odmoru zopet pričel z ofenzivo. Prodiranje se vrši na zelo široki črti, in sicer v smeri proti trdnjavam Libau, Šavli, Kowno, Grodno, Bjelostok in Lomža. Nemške čete uporabljajo ceste, ki vodijo proti imenovanim krajem, ki bodo najbrže tvorili napadalne točke. Skoro gotovo pa prodira druga nemška armada tudi proti Varšavi in v smeri južno od Varšave. S tem je ustvarjena velika bojna črta, proti kateri bodo Rusi morali postaviti enako črto, za kar bodo vsekakor morali porabiti tudi del svojih galiških čet. To dejstvo potrjuje svoja poročila, da so Rusi močne sile svoje glavne gališke armade odcepili, da jih postavijo na severnem bojišču v guberniji Suwalki proti zmagovito prodirajočim nemškim četam, ker tamošnje ruske armade niso več sposobne, da bi se uspešno ustavile Hindenburgu. Če se potrdijo te vesti, potem se bo vojni položaj v Galiciji precej izpremenil.

× × ×

Berolin, 28. septembra. »Lokalanzeiger« poroča, da je pričela armada generala Hindenburga zopet z ofenzivo. Prodiranje se vrši na 500 kilometrov široki črti. Nemške čete so polne zaupanja v zmago.

× × ×

Že pretekli teden so ruske bojne sile v vzhodni Galiciji stopile v stik z našimi četami s tem, da so ruske poizvedovalne čete na raznih točkah napadle naše prednje straže. Posledica tega je bil tudi boj pri Sienawii, kjer so morali Rusi postaviti v bojno črto dva armadna zbora, da so mogli izvršiti svojo nalogo. Kakor so imeli ti ruski napadi namen poizvedeti za naše levo krilo, tako tudi ruski poskusi prodreti v Karpate nimajo drugega namena, kakor poizvedeti za stališče Avstrijcev na južnem delu glavne fronte. Kajti še-le potem, ko bi bili Rusi zadostno informirani o naših pozicijah, bo mogoče ruskemu armadnemu poveljstvu uvesti priprave za nadaljne vojne operacije.

En spopad se je vršil pri prelazu Uzsok v komitatu Ung, to je na tistem mestu, kjer pelje železnica iz Ungvara na Ogrskem čez Karpate do gališkega mesta Tuska in naprej do Sambora. Prelaz Uzsok, ki je sam na sebi zelo težko dostopen je visok 889 m in leži v Beskidih, ki so zelo poraščeni. Drugi

sina, ki služi pri vojni mornarici dobil pismo, ki se med drugim glasi: Morda boste že jutri čitali v časopisih, kako se je naša junaška mornarica sedaj izkazala proti nesrečnim Francozom. Že dvakrat sem bil v boju na odprtem morju, hvala Bogu, še sem živ ter vam takoj pišem, da bi ne skrbeli zame. Ako umrjem, bom junaško umrl za svojo domovino. Boriti se hočem do zadnje kaplje krvi kakor vsi naši slavni Hrvati, ki so se dozdej izkazali in se bodo tudi v naprej.

× × ×

Budimpešta, 29. sept. (Kor. urad). Budimpeštanski dopisni urad je dobil od merodajne strani poročilo, da so Rusi tudi včeraj na več točkah v komitatu Ung prekoračili mejo. Naše tamošnje čete so zadrževale prodirajočega sovražnika. Praske se nadaljujejo. Iz bližnjih krajev dežele so se podale večje bojne sile, da podpirajo naše čete.

× × ×

KARPATI.

Neizmerne težkoče sta morali premagati armadi generalov Dankla in Auffenberga med svojim prodiranjem proti Lublinu in Cholmu. V enakem ali še težavnejšem položaju se nahaja sedaj ruska vojska v vzhodni Galiciji. Na ozemlju Lvova, Samborja in Kalusze se nahaja močvirje za močvirjem, ki so velike ovire za gibanje čet, še večje naravno utrjene zapreke pa delajo sovražniku Karpate.

Horizontalno razprostiranje Karpotov, ki pripadajo po večini Ogrski, ima proti Moravski in Šleziji kratke veje, proti Galiciji se pa spuščajo strmo in obsegajo spodnji del Bukovine; samo najzunanejši deli segajo v Rumunijo. Karpate so za Alpami največje pogorje. Njihova širina obsega v različnih odcepljenih samo 12 kvadratnih kilometrov, drugače 70—370. Do snežene meje se vzdigujejo samo nekateri vr-

19. »Pozdravni govor na prvem shodu Lavantinskih katehetov.« V Mariboru 1906, vel. 8a, 21 str.

20. (Zbornik.) »Pastirski listi.« V Mariboru 1906, vel. 8a, 786 str.

21. »Vtisnite si moje besede v svoja srca in svoje duše.« (Dijaško semenišče.) V Mariboru 1910, 8a, 187 str.

22. »Povabitev in poziv k primerenemu praznovanju evharističnega leta 1912 v škofiji Lavantinski.« V Mariboru 1912, 8a, 134 str.

23. »Odpri vrata! Kralj slave prihaja!« (Evharistični kongres na Dunaju.) V Mariboru 1912, 8a, 171 str.

24. »Križev pot ob bregu sv. Roka v Šmarju pri Jelšah.« V Mariboru 1913, vel. 8a, 80 str. (35 celostranskih slik.)

25. »Največja pa je ljubezen.« Govor. V Mariboru 1914, 8a.

Pridige so biseri cerkvene zgovornosti; večina teh knjig pa je dokumentarne važnosti za krajevno zgodovino Lavantinske vladikovine.

Junaki iz moštva.

(Izvirno pismo našega vojnega poročevalca.)

24. sept. 1914.

Pristojbine za hrabrostne svetinje na novo urejene.

Sedanja vojna je našemu hrabremu moštvu prinesla jako dobrodošlo presenečenje. Že davno zastareli pristojbinski predpisi, skaterimi so bili

urejeni prejemki onih oseb iz moštva, ki so bile odlikovane s hrabrostno svetinjo, so se popolnoma preuredili. S 1. oktobrom 1914. bodo dobivali: za zlato hrabrostno svetinjo po 30 K na mesec, za srebrno I. razreda po 15 K in za srebrno II. razreda 7 K 50 vin. na mesec. Preje se je višina prejemkov ravnala po vojakovi šarži, kar sedaj odpade; naj n. pr. danes dobi zlato hrabrostno svetinjo navaden pešec ali pa narednik, so prejemki eni in isti: prvi kakor drugi dobi po 30 K na mesec. Te ugodnosti bodo v sedanjih vojni pač mnogi vojaki deležni. Nekaj slavnih dejanj bodi v naslednjem navedenih.

Četovodja Fran Müller in korporal Kampa

sta v bitki pri Tomazovu dobila nalog, da najdeta mesto, kjer je bil prekinjen ruski državni brzovoz in škodo popravita. Na tej poti sta morala skozi neki gozd, ki so ga Rusi močno obstreljevali. Kljub temu sta šla dalje in se oddaljila pri tem približno 1 km od naše lastne bojne vrste, tako da sta bila z obeh strani obstreljevana. Kljub temu sta hladnokrvno izvršila svojo nalogo in si za služila srebrno hrabrostno svetinjo.

Dragonca Rubljenjak in Wendlik.

Lepe čine je doprinesla naša konjenica. Tako sta dragonca Karol Rubljenjak in Wendlik od 13. konjeniškega polka imela nesti važno poročilo. Med jezo ju je nenadoma začelo zasledovati 15 kozakov. Rubljenjaku, ki je

hranil poročilo, se je zgrudil konj od utrujenosti. Hitro je izročil pismo svojemu tovarišu Wendliku, sam se pa pripravil na boj s kozaki. Še predno so ga le-ti dosegli, se mu je posrečilo spraviti konja na noge in doseči rob bližnjega gozda. Od ondi je streljal na kozaško patrolo toliko časa, da se je njegov tovariš že dovolj oddaljil, nakar je še sam oddirjal. Oba dragonca sta dobila srebrno svetinjo II. razreda.

Polkovni mojster Jožef Filkeis

od 1. dragonskega polka je 17. avgusta pri Moscymski jezdi ob strani 1. škadrona z več rezervnimi konji. Ko so prišli skozi vas, so iz hiš in z dreves začeli padati strelji; veliko konj je bilo zadetih in dotični dragonci, ki so tako ostali brez konj, so bili v veliki nevarnosti. Ko je Filkeis zapazil njihovo stisko, ni jezdil dalje za škadronom, marveč je najprej rezervne konje razdelil med dragonce in jih tako rešil. Dobil je srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda.

Korporal Ivan Rössler.

poveljnik poizvedovalne patrole, je bil istega dne v službi hudo ranjen na desni roki. Izgubil je dva prsta. Kljub boleči hudi rani se je pridružil mimo jezdečemu ulanskemu odelku ter je 17. in 18. avgusta tako izvrstno vršil svojo odgovornost polno službo, da je bil odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo.

Korporal Jožef Hauthaler

od 4. dragonskega polka je bil 18. avgusta v boju kot poveljnik oddelka, ki je

imel pobirati ranjence. Ko je hodil po bojišču in iskal ranjence je na nekem skritem kraju, ki bi ga ne bilo lahko zopet najti, našel skupino težko ranjenih. Da bi jih ne izgubil, je ostal pri njih v najhujšem ognju, dokler ni prišel zdravnik ter so ranjence odnesli v lazaret. Dobil je pohvalno priznanje vrhovnega poveljstva.

Rez. dragonci Fran Ther, Anton Grusser in Ladislav Novotny.

16. avgusta zvečer je imela neka konjeniška patrola nesti svoji konjeniški diviziji važno naznanilo. Na potu jo je pa nenadoma obkolil veliko močnejši kozaški oddelek. V tem kočljivem položaju so se rezervni dragonci Fran Ther, Anton Grusser in Ladislav Novotny oddaljili, da predro skozi sovražnikove vrste. To se jim je tudi posrečilo; toda v temi so zašli v močvirje, kjer so se njihovi konji udrli do trebuha. Kozaki so dragonce pridno iskali, a jih niso našli, ker so se dobro skrili v bičevju. Po brezuspešnem iskanju so kozaki odšli, nakar so naši trije dragonci z veliko muko spravili konje iz močvirja in srečno prinesli naznanilo na določeno mesto. Odlikovani so bili s hrabrostno svetinjo II razreda.

Korporal Fran Hugler

od 1. dragonskega polka je bil 18. avgusta kot patrolni poveljnik z dvema dragoncema poslan iz Turabina proti Zadnu. Zadel je ob dvakrat močnejšo kozaško patrolo. Hugler je jezdil daleč pred svojima spremljevalcema, ki sta na

hovi. Doline proti Galiciji so mnogo krajše, kakor na Ogrskem, strani Karpatoev so strme, zato so tudi težko prehodne. Najbolj visoki vrh v Karpatih je visoka Tatra. Razen tega se menja karakter višin od holmcev do visokih vrhov, vendar prevladuje sredogorje z poti, katere ima v višini od 600 do 1000 metrov in s sedli od 500 do 800 metrov. Karpati so zaraščeni z gostimi gozdovi. S svojo veliko širino, gozdotovostjo, ostrorostjo klime in pomanjkanjem živeža so Karpati posebna vojaška ovira za sovražnika.

× × ×

SEDANJI SEDEŽI LVOVSKIH OBLASTI.

Praga, 29. sept. »Narodni Listy« poročajo: Ker je došlo veliko beguncev iz Galicije, med njimi veliko državnih uradnikov in učiteljev, ki ne vedo kam, naj vpošljejo svoje prošnje za izplačilo plače ali pokojnine, jih obveščamo, da zadošča, če z dopisnico predpostavljeno oblasti svoje sedanje bivališče javijo. V kolikor nam je znano, uraduje zdaj galski deželni odbor v Kyrnitzu (okr. glavarstvo Novi Sandec); tam uraduje tudi galsko namestništvo s finančno deželno direkcijo in z deželnim šolskim svetom; višje sodišče za zahodno Galicijo uraduje v Krakovu, pošto in brzojavno ravnateljstvo v Novi-Targ, stanislavsko železniško ravnateljstvo v Starem Sandecu (okr. glavarstvo Novi Sandec).

POLJSKA VAS NA ČESKEM.

Praga, 29. septembra. »Narodni Listy« poročajo: Pri Chocnu prično te dni graditi vas za 20.000 galskih beguncev. Začasno postavijo 20 poslopj. V vsakem poslopju bo 600 postelj. Ustanovi se tudi šola, bolnišnica, skladišča in orožniška postaja. Za vsako osebo je za prehranitev določena 1 krona. Vodil bo upravo v vasi neki namestniški uradnik.

POLJSKI LIST V NYREGAZI.

Budimpešta, 29. sept. Veliki del galskih beguncev je došel v Nyregazo, med njimi je veliko uradnikov. Nekaj dni izhaja za nje posebni poljski list »Gazeta Polska«, ki ga izdaja nekdanji sotrudnik lvovskega lista »Wiek Nowi.«

× × ×

CESAR OBISKUJE RANJENCE.

Dunaj, 28. septembra. Cesar je danes obiskal društveno rezervno bolnišnico Rdečega križa v poslopju ženskega učiteljskega, kjer je nastanjenih okoli 500 ranjenec. Cesar je popraševal ranjence, kje in na kak način so bili ranjeni, če še čutijo bolečine in kako se jim sedaj godi. Ko so ranjenci pripovedovali svoje dogodljaje, so se v cesarjevih očeh večkrat zaiskrile solze sočutja. Cesar, ki izredno dobro izgleda, je ranjence nagovoril češko, poljsko, nemško, mažarsko in laško. Neki težko ranjeni vojak je prosil, naj ga na vsak način nesejo na hodnik, da bo videl svojega cesarja. Izpolnili so mu željo, in cesar se je sklonil globoko k ranjenemu vojaku in ostal pri njem delj časa. Videlo se je, kako je bil ranjenec iskreno vesel, da je videl svojega cesarja.

CESAR POLJSKIM PROSTOVOLJCEM.

Dunaj, 29. sept. (Kor. urad.) Neka lokalna korespondenca poroča iz Krakova: Na udanostno brzojavko 370 mož močnega oddelka poljske legije je došel sledeči odgovor: Njegovo Veličanstvo je blagovolilo udanostno izjaviti močvirnih tleh le s težavo prišla naprej; nenadoma se pojavi pred njim šest kozakov, katerim so hiteli na pomoč še drugi. Na konju sedeč je otvoril ogenj in ustrelil dva kozaka, toda tudi sam je dobil šest lažjih ran s sabljo in sulico. Medtem sta dospela njegova tovariša in vsem trem se je nato posrečilo pognati kozake nazaj. Korporal Hugler je dobil srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda.

Štabni narednik Jožef Knal

od 78. pehotnega polka je v ljutem ognju s peščico mož udrl v vas Neydan Sielce, zažgal hiše, očistil kraj sovražnikov, pri čemer je napravil 60 ujetnikov, in omogočil, da je zadaj prihajajoča kolona brez škode in nevarnosti šla skozi vas. Dobil je zlato hrabrostno svetinjo

Ivan Žurek in Jožef Kaspar.

Polkovni trobentač Ivan Žurek od 18. pešpolka je potem, ko je padlo že veliko častnikov, prevzel poveljstvo nad nekim oddelkom, naskočil z njim sovražne strelske järke in pregnal sovražnika. Dobil je srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda. Enako odlikovanje je dobil pešec Jožef Karpar, ki je svojega od strani obstreljevanega stotnika kril z lastnim telesom.

poljskega šlezijskega narodnega odbora ob odhodu oddelka prostovoljcev iz Tišina vzeti z zahvalo na znanje in najmilostnejše izjavlja najvišje želje za bodoče delovanje oddelka prostovoljcev.

× × ×

KOLERA V AVSTRIJI IN NA OGRSKEM.

Dunaj, 29. septembra. (Kor. urad.) Sanitetni oddelek notranjega ministrstva poroča: 28. t. m. so bakteriološko dognali dva slučaja kolere na Dunaju, po en slučaj pa v Žižkovu na Češkem in v Pišinu v Šleziji. Šlo je za z bojišča došle osebe. Po poročilih, došlih 28. t. m. iz Galicije, so pri vojaki v Dobrumilu dognali 22, v Podgorici pa 9 slučajeve kolere.

Trdovraten francoski odpor proti nemškim armadam.

Francozi so napravili velikansk ovink, da bi prišli za hrbet nemškemu desnemu krilu, kateremu poveljuje general Kluck. To se jim pa ni posrečilo. Včerajšnje uradno poročilo namreč pravi, da so Nemci vrgli pri Bapaume celo francosko divizijo nazaj in da se jim je posrečilo prisiliti francosko levo krilo, da je ustavilo svoje napade.

Tudi v središču velike bojne črte je nemška ofenziva na posameznih točkah napredovala.

Najvažnejše za nadaljni razvoj teh bojev je pa vsekako poročilo, da so Nemci predrl utrdbeno črto Verdun-Toul. Dne 23. septembra je pričela nemška težka artiljerija obstreljevati forte Camp des Romains, Les Paroches in Lionville. Prvi teh fortov je padel in nemške čete so dobile prost prehod čez reko Maas, tako da se sedaj neovirano lahko združijo z glavno nemško močjo ali pa celo pridejo za hrbet Francozom. Ostala dva forta je nemška artiljerija že prisilila, da sta umolknila s streljanjem, kar pomeni, da se ne bosta mogla dolgo držati.

Izoliranje Verduna je bilo potrebno, da se napravi konec ponovnim izpadom, ki so zelo nadlegovali nemško armado med rekama Aisne in Maas. Nemški uspeh južno od Verduna ima pa še večji strateški pomen kot izoliranje Verduna. Ne glede na doseženo zvezo med armadama nemškega in bavarskega prestolonaslednika, lahko sedaj bavarska armada od vzhoda in zahoda napade francoske forte, ki se ognju od dveh strani ne bodo mogli dolgo ustavljati.

Kakšen bo izid teh velikanskih in groznih bojev na francoskem bojišču, ne more nihče z gotovostjo trditi. Po dosežanih važnejših dogodkih, da se je namreč izjalovil francoski poizkus obkoliti nemško desno krilo, da so bili Francozi prisiljeni stopiti iz ofenzive v defenzivo in da se je Nemcem posrečilo predreti francosko utrjeno črto na vzhodu, pa smemo upati, da bo končna zmagala na strani nemškega orožja.

× × ×

Dunaj, 29. septembra. Nemška ofenziva na Francoskem napreduje ugodno in uspešno. Pri Verdunu je zaznamovati bistvene uspehe. Na desnem krilu je bil francosko-nemški napad zmagovito odbit.

× × ×

ZADNJI POZIV.

Bordeaux, 28. septembra. Ker je letnik 1914 že ves pod orožjem, je sklenila francoska vlada nemudoma vpo-

Budimpešta, 29. septembra. (Kor. ur.) Notranje ministrstvo izjavlja, da so 27. t. m. v provinci 11, v budimpeštanski Gerhardus-bolnišnici pa 8 slučajeve kolere konstatirali.

ZEPELINOV ZRAKOPLOV NAD VARŠAVO.

Berolin, 29. septembra. (Kor. urad.) »Berliner Tageblatt« objavlja poročilo »Reuterja« iz Varšave, da je v soboto jutraj neki Zeppelinov zrakoplov poletel nad Varšavo in da je vrgel dve bombi.

× × ×

V mazurskih jezerih končalo 159.000 Rusov.

Dunaj, 29. septembra. V Mazurskih jezerih je žalostno končalo 159.000 Rusov.

klicati tudi 19letne rekrute letnika 1915.

× × ×

FRANCOSKI KOMUNIKE O BITKI OB AISNI.

Kristianija, 28. septembra. Francoski oficialni komunike, izdan 26. t. m., poroča o bitki ob reki Aisne sledeče: Bitka je trajala osem dni. Ni nobenega vzroka, da bi se temu čudili, če pomislimo na rusko-japonsko vojsko. Bitka ob Marni je bil boj na odprtem polju, ki se je začel s splošnim ofenzivnim gibanjem proti sovražniku, ki tega ni pričakoval in ni imel časa, da bi po tem uravnal svoje defenzivne pozicije. V bitki ob Aisni pa niso bile take razmere, ker je sovražnik na umikanju zavzel pozicije, ki so na več točkah že naravno utrjene. Poleg tega je imel sovražnik dovolj časa, da je dobil ojačanje. Bitka ob Aisni je imela vsled tega značaj trdnjavskega boja, enako kakor operacije v Mandžuriji. Treba je bilo osvajati järke, drugega za drugim; vsi so bili močno utrjeni. Vsled tega je pričakovati le počasnega napredovanja. Pogosto se zgodi, da pridejo napadalci dnevno za 500 do 1000 m naprej.

× × ×

DVA FRANCOSKA GENERALA PADLA.

Dunaj, 29. septembra. V bojih pri Noyonu sta padla francoska generala Fontee in Exelmans.

× × ×

ULANCI V SEVERO-ZAHODNI FRANCII.

London, 28. oktobra. »Times« poroča: Oddelek nemških ulancev je razstrelil most pri Miraumontu med Amiensom in Arrasom.

× × ×

FRANCOSKA VLADA SE VRNE V PARIZ?

Rotterdam, 28. septembra. Kakor poročajo londonske »Times«, se name-rava francoska vlada v najkrajšem času vrniti iz Bordeauxa v Pariz.

× × ×

ČRNE ČETE NESPOSOBNE ZA BOJ.

Pariz (čez Rim), 28. septembra. »Petit Parisien« poroča, da je francosko vrhovno poveljstvo prisiljeno odpoklicati z bojišča afrikanse čete, ker je že v malo dneh videlo, da kolonijske

čete niso sposobne za boj v tem mrzlem času. Poleg tega je pa ojačenje čet v Tunisu pred vsem pa v Maroku, nujno potrebno.

× × ×

VOJSKA NAD PARIZOM.

Poročevalec lista »Corriere della Sera«, Croci, opisuje nemške zračne polete nad Parizom sledeče:

»Nenavadno junaštvo nemških zrakoplovcev mora občudovati. Danes zvečer ob solnčnem zahodu so napravili iznova običajen polet nad Parizom. Prizor je bil čaroben, ljudje s strahom pričakujejo dogodkov. Bil sem ravno v svoji pisarni, kar zaslišim ogenj pušk. Podam se na balkon in opazim, da se vse sklanja iz oken ali pa ustavlja na ulicah, zroč kvišku. Nebo je bilo čudovito čisto, v zraku kroži nemški »golob«. Stroju je sicer ime »golob«, v resnici pa je vsled zakriviljenih kril in pahljačastega repa podoben jastrebu. Počasi kroži aparat nad mestom, ki je zibelka zrakoplovne umetnosti, počasi, kakor da izživlja Pariz. S kukalom moreš opazovati prav točno, kako se gibljejo krila in rep. — Nad robom krila vihra zastava. Ko leti »golob« nad Opernim trgom, ki je poln radovednežev, plava kakih 1000 metrov visoko. Obrne se proti Sekvani, ali urno, kakor da je zapazil nevarnost, izpremeni smer, zavije severozahodno in se povzpne na višino 2000 metrov. Vrne se iznova proti borzi in severnem kolodvoru in preče črto bulvarov. Sedaj ga vidimo navpično nad nami. Med tem grme od vseh strani puške; straže streljajo s streh, in nekateri gledalci menijo, da razločujejo značilno pokanje strojnih pušk. Dva francoska vojaka zagrabit za orožje in streljajo na sovražnikov aparat. Občinstvo jima ploska, kakor bi bila kaj zadela, onadva se žalostno nasmehneta. Ljudje stoje na ulicah v gručah, — v potokih bi tekla kri, ako jih pogodi bomba. Stoje tako pol ure in gledajo kvišku in čakajo, kdaj se pojavi francoski stroj, da bo preganjal sovražnika. Ponekod je gneča tako velika, da mora delati red policija. — Ko je »golob« zginil, smo slišali najrazličnejše govore. Nekateri trdijo, da so poganjali trije francoski zrakoplovi »goloba« in ga slednjič »ubili« in da je padel na »trg republike«. Drugi govore, da ga je ustrelil finančni stražnik in da je padel v predmestje. Nekateri pravijo, da ni »golob« naredil nobene škode, drugi pa trdijo, da je vrgel več bomb v bližini cerkve Madeleine in usmrtil nekaj ljudi. Šele pozneje smo od konsekvence strani slišali, da je padlo par bomb v Sekvano, nekaj na Trocadero. V resnici taki obiski niso prijetni, ali radovednost je velikanska, namesto da bi se občinstvo skrilo na varno, leti na sredo trga, da bi napaslo oči.

NEMŠKI LETALEC NAD PARIZOM.

Dunaj, 29. septembra. Neki nemški letalec je metal v Pariz zastave z napisom: Nemški letalec pozdravlja meščane mesta Pariz.

AVIATIK BJELOVUČIČ V FRANCOSKI VOJSKI.

Iz Lime poročajo, da je bil podčastnik peruvanske vojske, aviatik Bjelovučič sprejet kot podčastnik v francosko armado in pridelen aeroplanski službi.

× × ×

PRUSKI PRINCI.

Berolin, 29. septembra. Wolffov ur. poroča: Po dosedanjih poročilih je zdravje princa Oskarja zadovoljivo: — Princ Joahim že hodi brez palice okoli.

ALBANSKI KNEZ HOČE VSTOPITI V NEMŠKO ARMADO.

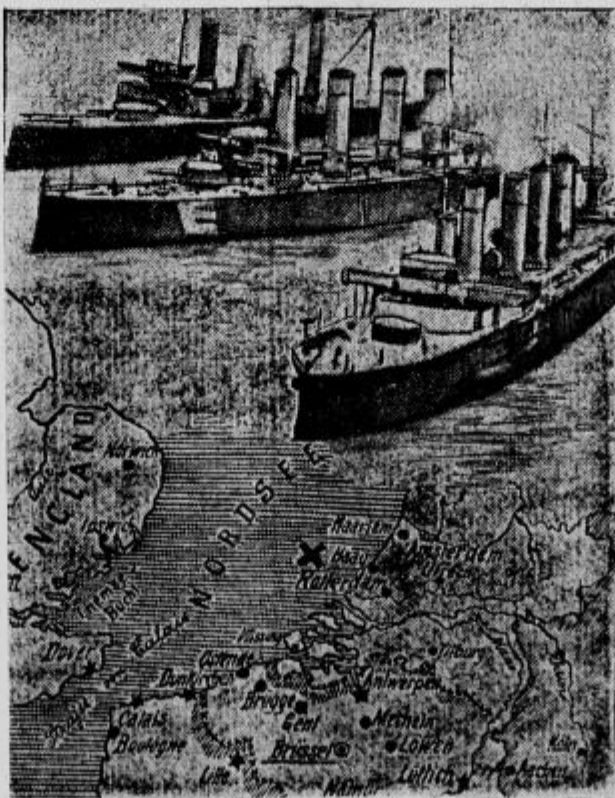
Bukarešt, 29. septembra. »Universul« poroča, da je knez Viljem vprašal, če je umestno, da se udeleži evropske vojske v nemški armadi. Čuje se, da Avstro-Ogrska temu ne ugovarja.

ANGLEŽI DVOMIJO O SPOSOBNOSTI NOVE ARMADE.

Amsterdam, 29. septembra. (Kor. ur.) V nekem članku včerajšnje izdaje londonskega lista »Times« se glasi: Na Angleškem zelo dvomijo o sposobnosti nove armade, vsekako je pričakovati velikega pomanjkanja častnikov, posebno ker gre vsled velikanskih izgub večina častnikov že sedaj na Francosko. Za novo armado bo tedaj ostalo le malo častnikov.

Nova Zelandija za Angleško.

Kristianija, 28. septembra. Iz Londona poročajo, da bo po vzgledu Kanade tudi kolonija Nova Zelandija pošiljala vsak mesec nove čete na Angleško, da nadomesti izgube na Francoskem. Izguba treh angleških križaric je v Novi Zelandiji tako vplivala, da so sklenili nadaljevati vojsko do skrajnosti (Nova Zelandija ima 1 milijon belih prebivalcev in 50.000 vrojencev. Vsega skupaj lahko spravi pod orožje okoli 50.000 mož.)

Tri angleške oklopne križarke potopljene.

Naša slika (zgoraj) kaže tri od nemške podmorske ladje potopljene angle-

ške križarke, znamenje × kaže mesto, kjer so bile uničene.

Naša pot v Srbijo.

»Hrvatska Obrana« v Osijeku piše: Kam je dalje krenila naša armada, ne vemo povedati. Pot jo je vodila v dolino reke Obnice, torej proti Valjevu, kamor bi mogla priti tudi druga armada, ki bi šla čez Savo pri Obrenovcu in potem po dolini reke Kolubare; na to pot je mogla priti tudi s prehodom pri Mitrovici in Rači, kamor vodijo z naše strani železniške črte, ali pa preko Šabca. Da-li so naše čete udarile tod ali tam, nemoremo reči, ker ne vemo, je-li bi bilo sploh umestno forsirati — kakor izvemo — jako močno utrjeno Valjevo. Eno je gotovo, da je severozapadni del Srbije zapadno od Kolubare do Drine in južno od Pavlen planine v naših rokah, pa naj bi morda tudi ne tmeli Valjeva.

× × ×

Dunaj, 29. septembra. (Kor. urad.) Uradno se poroča 28. t. m. popoldne: Po več kot 14dnevni trdovratni boj, med katerimi so naše čete ponovno prekorale Drino in Savo, je na jugovzhodnem bojišču nastopil kratek operacijski odmor. Vse naše čete stoje na srbskem ozemlju in se vzdržujejo proti neprestanim trdovratnim srbskim napadom na pozicijah, katere so osvojile v krvavih bojih. Ti napadi vedno končavajo z znatnimi sovražnimi izgubami. V zadnjih bojih smo zaplenili 14 topov in več strojnih pušk. Število vjetnikov je znatno, enako tudi število srbskih vojaških beguncev.

Poročila o srbsko-črnogorski ofenzivi v Bosno so nastala vsled vpada podrejenih moči v ozemlju pri Sandžaku, na katerem ni bilo nič naših čet. Nemudoma se je odredilo vse potrebno, da se ti kraji očistijo sovražnika.

Potiorek, fzm.

× × ×

Srbska vojaška liga je baje v očigled nevzdržljivih razmer zaključila važne reči; eden teh je, da se izroči Pasiču ultimatum, v katerem se od njega zahteva, da preskrbi za Srbijo v naj-

krajšem času 100 zdravnikov, 3 bakteriologe in zadostno množino preparatov proti kužnim boleznim. Kralj Peter se je vrnil iz Ribarija; postal je molčeč. Prestolonaslednik Aleksander si ne more pomagati. Pasičeva zvezda čez dalje bolj blede, in bati se je, da bode v teh krogih padla skoro žrtev.

KAKO SE SRBI VOJSKUJEJO.

Budimpešta, 29. septembra. Tukajšnji listi pišejo: Naši vojaki so naleteli v bojih s Srbi na številne male grobove, ki so jih kot take s križi označevali. Pozneje se je pa izkazalo, da so se teh križev Srbi posluževali za to, da so lahko preračunali oddaljenost in da so zato lahko streljali. Večkrat so zadeli naši vojaki na tenke vrvi, ki so bile čez travnike napete. Konec vrvi je služil Srbom v bojni črti kot znamenje. Takoj, ko so se vrvi začele tresti, so vedeli, kam naj streljajo. Ob bregu Save in ob železniškem nasipu so zgradili med gostim drevjem visoke lesene odre, s katerih so streljali. Četaši, ki so z drevs streljali, so se privezali na veje, in sicer zato, da bi pozornosti naših vojakov ne obrnili na njih skrivališča, če bi bili zadeti.

ALBANSKA VSTAJA PRI DEBRI.

Solun, 28. septembra. Iz Bitolja prihajajo poročila, da je izbruhnila pri Debrri albanska vstaja in da so bili Srbi pregnani.

Dardanele zaprte za vse ladje.

Dunaj, 29. septembra. Turčija je zaprla Dardanele z minami, tako da je prehod vseh ladij, tudi trgovskih, nemogoč.

Preki sod v Rumuniji.

Berolin, 29. septembra. V Rumuniji se je proglasil preki sod. V kratkem se skliče rumunska zbornica.

RUMUNSKI KRALJ NEVARNO OBOLEL.

Bukarešt, 29. septembra. Kralj Karol leži že deveti dan v postelji bolan. Napadajo ga krči v želodcu. Obolel je tudi nevarno na jetrih. Jesti more le malo.

RUMUNSKI LISTI ZA TROZVEZO.

Bukarešt, 28. septembra. Tukajšnji listi odklanjajo hujskanje trojnega sporazuma in zahtevajo, da se mora Rumunija zavzeti za trozvezo.

Rusi se umikajo iz Perzije.

Carigrad, 28. septembra. »Ikdam« poroča, da so se vršili boji med Rusi in perzijskim rodod Kardar. Ruski napad je bil odbit. Perzijski listi poročajo, da se Rusi splošno umikajo iz Perzije. Iz strahu, da ne bi izbruhnila revolucije na Ruskem, so Rusi proglasili oblegovalno stanje po vseh krajih, kjer prebivajo mohamedanci. Tudi Afganistan je nastopil proti Rusiji. Emir je poslal na turkestansko mejo 180.000 mož. Ob meji se že vrše boji.

ODSTAVLJENI PERZIJSKI GENERALNI GUVERNER.

Carigrad, 29. septembra. (Kor. urad.) Kakor trdijo tukajšnji liberalni perzijski krogi, je bil generalni guverner Aserbeigjana, znani Sanaskan, ki je držal z Rusi, odstavljen. Na njegovo mesto je imenovan mlajši šahov brat prestolonaslednik Mehmed Hassan Mirza. Prideljen mu je bivši vali v Kermanšahu princ Ferman-Ferma.

Vojska v Vzhodni Aziji.

Tokio, 28. septembra. Nek japonski zrakoplovec je vrgel bombo v zaliv Kiaučau in poškodoval neko nemško bojno ladjo. Nemške čete so bile dne 18. septembra prisiljene zapustiti svoje pozicije vzhodno od Tsimo.

Reifenstein zasedli Nemci.

London, 29. septembra. (Kor. urad.) Reuter poroča iz Pretorije 24. t. mes.:

POLITIČNE IZPREMEMBE NA OGRSKEM.

Ludovik Ambrozovics, nečak umrlega Franceta Košuta in član neodvisne ogrske stranke leta 1848, je prestopil v narodno delovno vladno stranko. S tem je potrdil in odobril smer ogrske vladne politike in grofa Tisze. Ambrozovics pravi, da utegne njegov vzgled vplivati tudi na druge politike. — Zlasti govore o Apponyiju, da utegne prestopiti v vladni tabor.

KATOLIČANI, SOCIALISTI IN SINDIKALISTI V ITALIJI ZA NEVTRALNOST.

Milan, 29. septembra. Velik shod organiziranih katoličanov je sprejel dnevni red, ki se izreka za nevtralnost in proti vsaki pustolovski politiki. 1865 sekcij socialistične stranke je brezpogojno pritrdilo oklicu, ki sta ga izdala strankino vodstvo in klub socialističnih poslancev, v katerem se izraža, da zahteva italijanski proletarijat nevtralnost. Tudi osrednje vodstvo italijanskih sindikalistov je sprejelo dnevni red v istem smislu.

V VARŠAVI ARETIRANI DEFRAVDANTI.

Krakov, 29. septembra. »Glos Naroda« poroča iz Varšave: Varšavski gubernator general Turpia je ukazal aretirati varšavskega višjega policijskega mojstra Mayerja, dva njegova pomočnika, več častnikov in trgovcev. Mayerja so razni vojaški dobavitelji podkupili z 200.000 rublji. Aretiran je bil tudi predsednik varšavskega državnega gledališča Malyszen, ki je gledališki blagajni pomeveril pol milijona rubljev.

V ADRIJI VJETI MORSKI VOLK.

Trst, 29. septembra. »Piccolo« poroča iz Arbeja, da so v jeli ribiči velikega morskega volka. Dolg je bil 4.9 m, tehtal je pa 2000 kg. V njegovem trebuhu so našli človeške kosti.

Seja kranjskega dež. odbora

Deželni odbor je odobril razne ukrepe prezidija, ki so bili nujni radi sedanjih razmer. — Na kmetijski šoli na Grmu se letos radi pomanjkanja učnih moči odprli samo l. tečaj. — Pritrdi se nastavljenju provizoričnih in supletaričnih učnih moči na raznih šolah, ki so vsled mobilizacije časno izpraznjene. — Draginske doklade v vojni službi se nahajajočim učiteljem se ne izplačajo. — Odobri se delna zaključitev raznih zgradb za letošnje leto. Na monumentalne zgradbe dežele pride deželni grb z letnico izvršitve. — Mesto ravnatelja ing. Srnceva prevzame časno vodstvo instalacij pri deželni elektrarni ravnatelj ing. Remec. — Dela v centrali v Žirovnici se bližajo koncu. Prva turbina funkcijonira in je bila z dobrim uspehom preizkušena. Druga turbina se sedaj montira; manjka samo še generator, ki je v tovarni tudi že gotov. — Ker deželna banka vsled zatovitve dunajske borze ne more izdati papirjev z borznim kurzem, se nekatera posojila odlože za normalne čase. — Deželni odbor se obširno bavi z vprašanjem aprovizacije dežele do prihodnje spomladi. Sklene se, da prevzame dežela potrebno garancijo, ako da Avstro-ogrška banka zadružništvo in deželni banki sredstva za večji nakup živil. — Ugodi se pritožbi Fr. Scagnettija proti stavbnemu dovoljenju za tržno lopo Katarine Kovič. — Deželni galski zvezi se dovoli 2500 K iz gasilskega zaklada. — V klubovih sobah dež. odbora se priredi filialka deželne bolnice s 50 posteljami za ranjence. — Ranjencem, ki so nastanjeni v deželnih poslopjih, se dá pribojšek na dan cesarjevega godu.

Dnevne novice.

+ Sožalje. Načelnik Hrvatsko-slovenskega državnozbornskega kluba gosp. dr. A. Korošec je izrazil kršč.-soc. klubu sožalje celega kluba nad izgubo, ki ga je zadela z junaško smrtjo na bojišču državnega poslanca g. dr. Fuchsa. + Sarajevski nadškoj dr. Stadler, ki je v Posavini težko obolel, se je vrnil ozdravljen v Sarajevo.

+ Le počasi! Information piše: Avstrija pripada zvezi, kateri prijatelji trojnega sporazuma tako radi barbarstvo predbacivajo, dočim so Rusija, Anglija, Francija in Belgija vzorci tolerance, humanitete in civilizacije. Ta klasifikacija, katere neresničnost jasno v oči pada, datira šele od izbruha vojne in je samo posledica angleških lažljivih in sleparskih poročil. Ampak resnica je na potu. V Avstriji je veliko podjetij angleških, francoskih in belgijskih kapitalistov; omenjamo samo: južno železnico, družbo za spalne vagonne, za napravljane nafte, eskomptno in lombardno družbo itd. Hočemo načeti vprašanje, ali ni naravnost vojna potreba, da se vsa ta tuja, nam neprijazna in dobičkanosna podjetja iz domačih za vedno izločijo! To za državne interese tako važno vprašanje se sedaj

na merodajnem mestu proučuje in se bo gotovo rešilo v smislu, ki odgovarja javnemu mnenju v Avstriji. Velika rezerva, s katero nastopa Avstrija v tej vojski pri reševanju mednarodnih problemov tudi jasno kaže, kje je civilizacija, objektivnost in toleranca. Gotovo ne pri trojnem sporazumu, to priča vsak dan. Gotovo pa je, da se ta francosko - angleški uničevalni sistem ne bo držal, vsaj mi ga ne bomo prenašali več mirno. Francija in Anglija naj silita k temu, da bomo začeli z represalijami. To bo najprimernejši odgovor!

— Poziv, zadevajoč zglasitev v domači ali v drugi privatni oskrbi se nahajajočih, ali bolnih vojakov moštva, ki se nimajo odpustnice. V domači ali v drugi privatni oskrbi se nahajajoči, ranjeni in bolni vojakovi moštva, ki nimajo odpustnice, se morajo nemudoma zglasti pri občinskem uradu njihovega bivališča. Zglasti se morajo osebno. Le tedaj, če bi bilo to nemogoče vsled rane ali bolezni, se smejo zglasti pisмено ali po posredovalcu. Pri vsaki zglastitvi je navesti sledeče podatke: Sarža, ime in priimek, četno krdelo (zavod), pododdelek, naborni letnik (pri črnovojnikih: rojstno leto), domovinstvo, natančni naslov (stanovanje), čas odpusta (oddaja) v zasebno oskrbo.

+ Nove pisemske znamke. Trgovski minister bo izdal s 4. oktobrom nove znamke po 7 in 12 vinarjev. Te znamke bodo v prometu ves čas vojne in se bo nadplačilo dosedanjih znamk 2 vinarjev pri vsaki znamki porabilo za podpiranje družin na bojišču padlih vojakov.

+ Značilno pismo armadnega poveljnika Dankla. Iz Celovca poroča »Grazer Volksblatt«: Armadni poveljnik, general kavalrije Dankl, je neke mu svojemu vojaškemu prijatelju v Celovcu pisal med drugim: Žal, da niso dejanja našega orožja obrodila še tistega sadu, ki so ga zaslužili. Naše čete so se heroično borile. A še boste od nas čuli! Veliko pozdravov. Dankl.

+ Hrvatica v vojni. Hrvatski listi pišejo: Te dni pada na Hrvate lovor za lovorjem, njihova slava in junaštvo se širi po vse msvetu in zato ni čudno, ko se sliši, da je v vojski tudi ena ženska in da je tudi ta hrvatskega pokoljenja. To je Alojzija Falica, dekle iz Petrinje. Bori se v Galiciji kot korporal in se junaško drži. Obklečena je kakor ostali vojaki, le hlače ima širje; težave in napore prenaša kakor vsak drug vojak.

+ Na bojnem polju se nahaja tudi

drž. in dež. poslanec S. L. S. Josip vitez Pogačnik.

+ Seznam izgub št. 17 obsega pešpolke št. 52, 18, 43, 88, 72, tirolskih cesarskih lovcev. Med tirolskimi cesarskimi lovci je zabeležen rezervni praporščak Mat. Ladstätter kot mrtev.

+ V seznamu izgub št. 15 in 16 se nahajajo med drugimi sledeči: Babič Jakob, 26. domobr. polk, iz Štajerske, mrtev; Dimec Anton, poljske havbice polk št. 3, iz Celja, ranjen; Grubič Franc, 26. domobr. polk, iz okraja Brežice, mrtev; Kuča Viljem, 89. pešpolk, Beljak, ranjen.

— Na severnem bojišču je bil po nekom okopu ubit krščanskosocialni državni poslanec Franc Fuchs iz Linca. — Na severnem bojišču je padel stotnik 27. pešpolka Gustav Valentin. — Padel je podpolkovnik bataljona poljskih lovcev št. 19 Ernst Mathes. — Padel je v bitki pri Lvovu stotnik 17. pešpolka Tisch. — Poveljstvo 27. pešpolka je kmalu po dohodu v Galicijo prevzel stotnik Schwarz, ker je podpolkovnik Walland težko obolel. Dasi pri Grodeku na rami ranjen, je izjavil stotnik Schwarz, da ostane pri svojem polku. — Padla sta stotnik pešpolka št. 8 Maks Danko in pijonirski poročnik Očenašek. — Na južnem bojišču je padel nadporočnik Franjo Pallua z Reke.

— Promoviran je bil doktor prava abs. iur. g. Franc Hrašovec iz Celja, sedaj prostovoljec pri c. in kr. topničarskem polku št. 37 v Zagrebu.

— Umrl je v Gradcu odvetnik dr. Maks vitez Kaiserfeld. — V Mariboru je umrl fml. v pok. Arnold pl. Michl.

— Razglednice s krasno sliko svetega Očeta Benedikta XV. so na razpolago v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani po 15 h komad.

— Za ravnatelja drž. obrtne šole v Gradcu je imenovan g. dr. Jožef Zach.

— C. kr. samostojni slovenski gimnazijski razred v Celju. Pouk na slovenski gimnaziji v Celju se bo začel 1. oktobra t. l. ob 2. uri popoldne v starem poslopju nemške gimnazije.

— Osebna vest. Piše se nam: Razglašena vest, da bi bil dr. Vladimir Serbec zbolel, ne odgovarja resnici. Dr. Vladimir Serbec je popolnoma zdrav. — Dostavek

200 mož močni nemški oddelek je 19. t. m. zasedel policijsko postajo Rietfontein. Wolffov urad poroča, da je Rietfontein precej važna angleška postaja, ki leži vzhodno od Keetmanshopa.

Beral zasedli Grki.

Rim, 29. septembra. »Tribuna« poroča iz Valone: Grki so zasedli Berat in razvili na trdnjavi grško zastavo. Brzobjavna zveza med Beratom in Valono je prekinjena.

Kaj namerava angleška mornarica?

Rim, 28. septembra. Mornariški ataše angleškega poslanstva v Rimu je izjavil, da bo angleška mornarica vztrajala pri svojem dosedanjem postopanju. Angleži nemškega brodovja ne morejo prisiliti do bitke. Vsaka akcija pri Helgolandu bi pa povzročila, da bi se nemško brodovje podalo skozi prekop cesarja Viljema v Kiel.

Bolgarski četaši delujejo sporazumno s Turki.

Atene, 28. septembra. Po zanesljivih poročilih nastopajo bolgarski četaši sporazumno s Turki. Tisoč glav broječa četa je poizkušala prekorati mejo, pa je bila vržena nazaj. Tudi neka druga četa bolgarskih četašev in Turkov je istotam napravila enak poizkus. Pri tem je bilo ubitih devet Turkov.

Razna poročila.

DVA NOVA RAZREDA VOJAŠKEGA ZASLUŽNEGA KRIŽA.

Cesar je izdal sledeče povelje: Ukažem, da se ustanovi dva nova razreda vojaškega zaslužnega križa: prvi razred (brez traku) naj se na prsih, drugi razred naj se na dozda običajnem traku okoli vratu nosi.

Tretji razred odgovarja dosedanjemu vojaškemu zaslužnemu križu.

Vsi trije razredi se podele tudi kot mirovno odlikovanje z vojno dekoracijo.

Tisti, ki jim je bil že v miru podeljen kak višji razred, dobe, če že posedujejo vojno dekoracijo nižjega razr., vojaški zaslužni križ 1. (2.) razreda z vojno dekoracijo 2. (3. razreda).

Križ 1. razreda naj bo približno 60 mm, 2. razreda približno 40 mm visok. Namestu 1. razreda se ne sme nositi miniaturno znamenje vojaškega zaslužnega križa.

Dunaj, 23. septembra 1914.

Franc Jožef.

uredništva: To se nam tudi iz Gradca z brezdvomno gotovostjo potrjuje.

— **Izpred deželnoobrambnega sodišča.** Iz Gradca se nam poroča: Nadalje so izpušeni iz preiskovalnega zapora: Franc Korosec, trgovec v Gornji Radgoni; Anton Zemljik, posestnikov sin v Črešnjecih; slikar Vrečko, čevljar Pristernik, trgovec Martin Ojcinger, krojač Ojcinger, trgovski pomočnik Rudolf Zeleznik, jurist Alojz Gorican, vsi iz Slovenske Bistrice; Jožef Gselman, gostilničar v Hočah in J. Visočnik, p. d. Anc, posestnik v Hočah.

— **Porotno sodišče v Novem mestu** se je do 15. julija 1915 začasno ustavilo, ker je večina porotnikov mobiliziranih. Sestavil pa se je mesto porotnih zasedanj v smislu zak. iz l. 1873. šestoro-sodnijski stol (Sechs-Ritter Kollegium), in pod takim sodiščem se vrše sedaj za poroto določeni slučajji. Razpisale so se obravnave na 23., 28. in 30. septembra ob 9. uri. Prvo zasedanje se je vršilo 23. septembra. Na zatožni klopi je sedel znani tat iz navade A. Lončar, 49 let star, samec, pek. pomočnik iz Trškegore, že nad 30 krat kaznovan. Zagrešil je več tatvin, nasilstvo in vlačugarstvo. Predsednik pl. Garzarolli je predsedoval obravnavi s 5 svetniki, državni pravdnik je bil dr. Glohevnik. Sodniški kolegij je obsodil obtoženca v 6-letno ječo vračunivši mu preiskovalni zapor od sredi maja letošnjega leta. 28. t. m. se razpravlja bratoumor Rozelj in 30. t. m. poneverjenje poštne uprav. Kužnik.

— **Dekliški licej v Gorici** v zavodu šolskih sester de Notre Dame je pričel kakor vse druge srednje šole v Gorici svoje šolsko leto 18. t. m. To se javlja posebno staršem na Kranjskem in drugod, ki bi svojim hčerkam hoteli poskrbeti nemoteno nadaljevanje dekliskolicejske izobrazbe. Učni jezik je nemški, vendar je slovenščina za vse Slovenke obligatna, ter se poučuje v materinem jeziku v vsakem razredu več ur na teden. Francoščina je tudi obvezen predmet za vse učenke brez izjeme. Vsaka učenka ima tudi priliko, na željo staršev in po svojih zmožnostih obiskovati še angleščino ali italijanščino, ki se na liceju tudi poučujejo. Z licejom je združena dvorazredna dekliska trgovska šola. Učni jezik je tudi tukaj nemški; toda poučuje se poleg nemške korespondence za Slovenke še posebej slovenska, ki tvori zanje obvezen predmet. — Nadaljna pojasnila daje ravnateljstvo liceja oz. če gre tudi za sprejem v zavod predstojništvo zavoda č. šolskih sester de Notre Dame v Gorici.

— **Ranjenci v Gorici.** Od 18. t. m. dalje so došli: Alfonz Pita mic, lovec 20. lov. bat. iz Biljane, ima prestreljeno roko. — Guido Bressan iz Ločnika, 97. pešpolk 14. k., je bolan; Anton Marangon, 27. dom. polk iz Caprive je obstreljen na levi roki; Cezar Leonardig, 8. top. polk 2. bat., iz Gorice, je bolan; Anton Hlede, 27. domobr. polk iz Ločnika, ima obstreljen levi kazalec; Vlad. Vlašič, iz Malavašice v Slavoniji; Al. Reich, 8. top. polk iz Ljutomera, je bolan; Iv. Ferluga, šofer avt. kolone iz Trsta, je bolan; Ivan Štokovar, 8. top. polk iz Verteneglia pri Poreču; Dominik Celougnat, 7. pešp. iz Morara; Herman Savlič, 27. domobr. polk iz Moše; Ivan Štekar, 7. pešp. iz Kojškega; Iv. Medeot, 27. dom. polk iz Fare; Ivan Jugovac, 27. dom. polk iz Pazina; Jož. Pfau, korp. 8. top. polka iz Dunaja; Miha Zottig, 27. dom. polk iz Gorice; Fr. Kogoj, 27. dom. polk iz Bat; Andr. Slavich, 8. top. polk iz Ljutomera; Jožef Božič, četovodja 7. lovškega bat. iz Tolmina. Ti so ranjenci z bojišča na severu. Je sedaj v bolnišnici v Centralnem semenišču mnogo drugih vojakov, ki pa so samo bolni in niso bili nikjer v vojski. — Zadnje dni ni bilo nič novih ranjencev.

Ljubljanske novice.

Iz **Za mrtvega proglašeni nadporočnik 27. pešpolka Adolf Strache živi.** Mnogo junaških borilcev za domovino, katerih imena so prišla pomotoma v časopisih med »mrtve«, se bo še pojavilo med živimi. Tako se je že zgodilo z nadporočnikom tukajšnjega 27. pešpolka g. Adolfom Strache. Parte o smrti nadporočnika je bil že v časopisih, njegova soproga je bila neotolajljiva. Dobila je tudi že del penzije in posmrtno četrt. Danes bi se imela vršiti v stolnici sv. maša zadušnica za pokojnim nadporočnikom. Danes zjutraj tik pred sv. mašo je pa dobila gospa »vdova« dopisnico živečega svojega soproga iz Ki je v a, na kateri ji naznanja, da je ranjen, da je v ruskem ujetništvu v katerem se mu dobro godi in da je že boljši. Ne moremo popisati nepopisnega veselja, katerega je bila priča gospoda, ki je prišla k maši zadušnici. Sv. maša

je bila darovana v zahvalo, da je Bog ohranil soprog ljubljenež moža. Vsa gospoda, ki se je zbrala da bi se udeležila sv. maše zadušnice, je bila navzoča pri tej sv. daritvi. Razume se, da so po sv. maši vsi navzoči hiteli odložit žalne obleke.

Ij **Konveniat.** Jutri, dne 30. septembra, bo prvi sestanek katehetov. Določil se delovni program za tekoče poslovno leto ter spored spovednih dni za mladino ljubljanskih šol. Začetek ob šestih zvečer v posvetovalnici Katoliške tiskarne.

Ij **Razpuščeno društvo.** Uradna »Ljubljanka« poroča: Društvo »Slovanski klub« v Ljubljani je oblastveno razpuščeno.

Ij **Umrli so v Ljubljani.** Fran Glavan, sprevodnikov sin, 1½ leta. — Fran Pukelstein, rejenec, 1 mesec. — Damijan Ložar, sin krojaškega pomočnika, 5 dni. — Fran Vrenk, delavčev sin. — Ciril Češnovar, trgovčev sin, 2 dni. — Neža Stojc, žena užitinskega paznika, 64 let. — Ivan Derganc, gruntarjev sin, 19 let. — Lucija Križnar, zasebnica, 64 let. — Aleksander Kuzman, rejenec, 9 mesecev. — Fran Fajdiga, železniški sprevodnik v pok., 73 let. — Leon Kajfež, sin paznika deželne prisilne delavnice, 5 mesecev. — Mihael Skoberne, premogar, 15 let. — Helena Pirnat, občinska uboga, 75 let. — Ferdinand Gratzler, sin delovodje, 3 leta. — Marija Vevar, žena čevljarja, 35 let. — Vida Kužnik, hči pekovskega pomočnika. — Terezija Kuhar, mestna uboga, 70 let.

Ij **Neresnične govorice.** Piše se nam: Od različnih strani se pojavljajo govorice, da vojaki v bolnišnicah in društvenih hišah za okrevajoče nimajo zadostne in tudi ne dobre hrane. Samo ob sebi je umevno, da take govorice v vseh krogih prebivalstva, katero vedno rado in požrtvovalno prispeva za Rdeči križ, povzročajo veliko nevoljo. Take in enake pritožbe so pa glede zdravstvenih zavodov Rdečega križa brez vsake podlage, kajti v teh zavodih in sicer v zavetišču (azilu) cesarja Franca Jožefa, v Leoninumu in v Ljudskem domu je v zdravstvenem oziru, kakor tudi za hrano prav dobro preskrbljeno. Ranjenci in oboleli vojaki so v vseh navedenih zavodih zelo zadovoljni, to sami redno poudarjajo in izrekajo upravnim organom pri oddaji v domačo oskrbo opetovano svojo hvalo. Vsakemu je na prosto dano, da se o resnici glede dobre oskrbe, kakor tudi dobre in obile hrane za vojake v teh zavodih vsaki čas na licu mesta prepriča.

Ij **Aprovizacija.** Nekaj vagonov veloprimega zlato zobnate koruze (Goldzahnmais) se še po 22 K 50 vin. Reka odda, katera kakovost je za mleti. Cene se, ker ni mogoče z Ogrskega blaga dobiti, zelo dvigujejo. Cene za sladkor bodo za oktober za nekaj kron višje in se kristal sladkor, katera kakovost je, kakor znano, enaka kakor onega v grudah, priporoča kupiti. (Naročbe pod poštni predal 116.)

Ij **Naši ranjenci.** V kranjski deželni bolnici se nahajajo med drugimi sledeči ranjenci: Okulistični oddelk: Sotič Jožef, 20. lovski bataljon; Ortan Karel, 47. pešpolk; Dermatološki oddelk: Šporn Franc, 27. domobr. polk; Wieser Maks, 71. polk; Steržinar Josip, 97. pešpolk; Rosman Anton, 2. domobr. polk; Blejc Franc, 17. pešpolk; Primožič Lorenc, 27. domobr. polk; Pekolj Franc, 27. domobr. polk; Tavčar Matevž, 27. domobr. polk; Dežman Jakob, 27. domobr. polk; Varočnik Mihael, 7. polj. top. polk; Golob Anton, voznik; Jereb Peter, 27. domobranski polk; Krajšek Edvard, 28. domobr. polk; Šturm Jožef, 4. domobr. polk; Krivic Ignac, 27. domobr. polk; Znidaršič Anton, 8. lovski bat.; Gradisar Janez, orožnik; Kirurgični oddelk: Jaklič Franc, 17. pešpolk; Fortuna Jakob, 17. pešpolk; Malerič Franc, 27. domobr. polk; Gregorič Anton, 17. pešpolk; Sajevic Janez, 27. domobr. polk; Razinger Friderik, orožniški asistent; Kobe Janez, 17. pešpolk; Osolnik Luka, 4. domobr. polk; Zupančič Ignac, 7. lovski bat.; Stare Matevž, 17. pešpolk; Kos Franc, 47. pešpolk; Zaletel Franc, 27. domobr. polk. — Medicinski oddelk: Zupančič Fr., 17. pešpolk; Kolar Ignacij, 17. pešpolk; Gričar Ignacij, 17. pešpolk; Breški Jakob, 17. pešpolk; Homar Franc, 17. pešpolk; Jošt Jožef, 7. pešpolk; Kaučič Jožef, 27. domobr. polk; Munda Alojzij, 26. domobr. polk; Lamovšek Anton, 27. domobr. polk; Lampret Anton, 27. domobranski polk; Rozman Alojzij, 27. domobr. polk; Besednjak Alojzij, 27. domobr. polk; Dolničar Mihael, 17. pešpolk; Pohleven Peter, 27. domobr. polk; Ocvirk Franc, 7. poljski top. polk; Smrekar Anton, 7. poljski top. polk; Kravanja Ivan, 97. pešpolk; Vohinc Anton, 7. lovski bataljon.

Ij **Prošnja za palice in za velike copate.** Občinstvo se naproša, da blagohotno prinese za ranjene vojake v belgijsko vojašnico močne palice s kljukami in velike copate.

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš nad vse ljubljani soprog ožir. oče, gospod

Godec Ivan

pekovski mojster

včeraj dne 28. t. m. ob 6. uri zvečer po kratki mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče v 55. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb draga rajnika se bo vršil jutri v sredo 30. t. m. ob pol 5. uri popoldne iz hiše žalosti Dunajska cesta št. 41 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bodo brala v cerkvi Marijinega oznanenja.

Ljubljana, 29. septembra 1914.

Franciška Godec Ivan, Franc
soproga. sinova.

Učenec

se sprejme v trgovino z mešan. blagom
JOS. BORŠTNER, Sv. Križ pri Litiji.
2840

Hedvika Keislinger italijanščine
državno izpraš. učiteljica francoščine.

Poučuje, počenši s 1. oktobrom, ta dva jezika. Vaje v govoru. Osebo se lahko govori vsak dan od 10.—12. in od 4.—6. ure v Strelški ulici št. 8. 2847

Gostilna

se odda takoj ali za novembrov termin
Resljeva c. 22. Istotam se odda tudi
stanovanje

s tremi sobami in z vsemi pritliklinami.
Poizve se: Prešernova ulica 7 pri gosp.
Adolfu Perles. 2846

Vabilo

XVI. redni občni zbor akc. družbe „Kollinske kavine primesl. trgovsko akc. podjetje“

kateri se bo vršil

v nedeljo 18. oktobra 1914 ob 10. uri
dopoldne v zborovalni dvorani pt. trgovskega društva „Merkur“, Mikulšške
ulica št. 9.

Vsebina vsporeda:

1. Letno poročilo upravnega sveta.
2. Predložitev in potrdilo bilance in računskega zaključka za upravno leto 1913/1914. s sporočilom revizorjev računov in s predlogom upravnega sveta.
3. Volitev 4 članov upravnega sveta na 3 leta, 1 člana na 2 leti in 1 člana na 1 leto.
4. Volitev 4 revizorjev računov in 1 namestnika.
5. Prosti predlogi.

Glasom § 13 pravil se morejo tega obdobja zboru udeležiti samo gg. akcionerji, kateri so bili že dne 30. junija 1914 v akcijski knjigi vpisani in so akcije, na podlagi katerih se hočejo udeležiti obnove zboru, skupno s kuponi vložili pri naših blagajnah v Pragi (Kralovska ulica št. 23), v Kolinu, Visokem Veseli, Pisku, v Prostjevu in v Ljubljani, dalje pri Živnostenski banki v Pragi, pri Češki banki v Pragi in pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in pri vseh uradujočih filijalkah teh zavodov

V Pragi, dne 24. sept. 1914.

Kollinska tovarna za kavine primesl.
trgovsko akcijsko podjetje.

Genek Kříčka, l. r.
predsednik upravnega sveta.

Kuharica

z dobrim spričevalom, vajena tudi drugega gospodinskega dela, išče službo, najraje v kako župnišče ali v kako dobro hišo. Nastopi lahko takoj. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 2851. 2851

Društvo c. kr. računskih uradnikov na Kranjskem naznanja, da je umrl 15. t. m. na južnem bojišču junaške smrti društveni član in tajnik, preblagorodni gospod

Bogumil Brinšek

c. kr. finančni računski asistent ter c. in kr. poročnik v rezervi.

Najboljšemu tovarišu in najplemenitejšemu človeku
blag spomin!

V Ljubljani, dne 29. septembra 1914.

2852

Št. 10.283/V. u.

Razglas.

2845

Pregledovanje črnovojnikov, ki so rojeni leta 1892., 1893. in 1894.

V smislu določil razpisa ministrstva za domobranstvo z dne 9. septembra 1914. Praes. št. 6614/XIV, se razglša:

1.) Vsi leta 1894. rojeni črnovojniki, dalje vsi leta 1893. in 1892. rojeni črnovojniki se pozivljajo k pregledovanju; poslednji le tedaj, če se je izrek pri naboru leta 1914. zgledal na »zavrniti« (zurückstellen) in potemtakem niso bili potrjeni ali končnoveljavno klasificirani.

2.) Pregledovanje se vrši:

a) **dne 9. oktobra** za domače v Ljubljano pristojne črnovojnike, in sicer ob 8. uri za letnik 1894, ob 9. uri za letnik 1893 in ob 10. uri za letnik 1892.

b) **dne 10. oktobra** za tuje v Ljubljani bivaajoče črnovojnike, ki so se za pregledovanje zgledali v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu, in sicer ob 8. uri za letnik 1894, ob 9. uri za letnik 1893 in ob 10. uri za letnik 1892. Črnovojni legitimacijski list je prinesiti seboj.

3.) Uradovanje prične se vselej ob 8. uri dopoldne v Mestnem domu, Cesarja Jožefa trg št. 2.

4.) Črnovojnikom priti je pravočasno, snažnim in treznim na pregledovališče ter jim je prinesiti s seboj izkazila za morebitno olajšilo po § 29 v. z. (duhovniki in kandidatje duhovnega stanu) ali za olajšilo kot enoletni prostovoljci.

5.) Za one črnovojnike, ki so izostali od pregledovanja, se dne 16. novembra in 15. decembra 1914 vrši naknadno pregledovanje.

6.) Črnovojniki, pri katerih pokažejo poizvedbe, da so neopravičeno izostali od pregledovanja, se izroče najbližjemu domobranskemu sodišču.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 25. septembra 1914.

„Sestra Marija“.

ODLIKOVANJE USMILJENE
SESTRE.

Sestra Marija Tomec iz kongregacije sv. Vincenca Pavla opravlja že vrsto let posle sirotinske skrbnice za Ljubljano in ljubljansko okolico. V prizadetih krogih je kot »sestra Marija« žele popularna. Tako je postala v veliko pomoč ne le Društvu za otroško varstvo, ampak tudi varstvenemu oblastu. Njen posel je, da nadzoruje v nadzorstvo ji izročene otroke in njih rejnice — skromna sestra Marija je strah zanikrnih rejnic — skrbi za dobra rejna mesta, premešča, kadar treba deco iz slabega rejnega mesta v boljše — v to svrhu je napravila že nekaj dolgih potovanj — in poroča o vsem tem in o zapazanih nedostatkih ali varstvenemu sodišču ali društvu. Sestra Marija pa je poleg teh odkazanih ji opravil po lastni inicijativi iz ljubezni do stvari si vedela pridobiti zvest krog požrtvovalnih dobrotnic in dobrotnikov, ki z izdatnimi podporami v denarju ali blagu dajo gmotno podporo njenemu mladinsko-ljubnemu delovanju. Na drugi strani je z lastnimi žrtvami in z naklonejno pomočjo svoje blage prednice č. s. Leopoldine Hoppe ustanovila začasno zavetišče za deco brez varstva in strehe. Iz skromnih početkov se je to zavetišče z rastočimi potrebami razširilo, da je slednjič letos Društvo za otroško varstvo v ta namen najelo kar celo hišo v Bohoričevi ulici šte. 29 s prostornim dvoriščem in vrtom. Tu je zdaj pod varnim okriljem sestre Marije in dveh njenih tovarišic spravljenih 27 otrok — 9 jih je že dosedaj naklonila vojna; v sili pa lahko najde tukaj zavetja do 60 otrok.

Kakor smo že poročali, je Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo so z Najvišjim sklepom z dne 7. septembra t. l. častiti usmiljeni sestri Mariji Tomec v Ljubljani najmilostnejše podeliti blagovolilno priznanje njenega zaslužnega delovanja kot sirotinske skrbnice srebrni zasluzni križec s krono. Tem povodom se je vršila včeraj dne 27. t. m. dopoldne ob 11. uri v justični palači, I. nadstropje, dvorana št. 66, slavnostna dekoracija najmilostnejše odlikovane častite sestre. Dvorano so veliko časa pred določeno uro že napolnjevali odličnjaki, uradniki deželnega in okrajnega sodišča, državnega pravdnštva in drugih upravnih oblasti. Došlo je tudi veliko dam in meščanov. Med drugimi smo opazili g. dvor. svetnika Pajka, drž. pravnika dr. Pajniča, ki vodi državno pravdnštvo, vpokojenega deželnosodnega predsednika pl. Levičnika, višjega sodnega svetnika Perscheta, deželnosodnega svetnika Milčinskega, okrajnega sodnika Nagodeta, prelata Kalana, kanonika dr. Grudna, profesorja dr. Levičnika, ces. svetnika Rögerja, ravnatelja Rögerja ml., mestnega fizika dr. Krajca. Višji deželnosodni svetnik Sturm je pozdravil navzoče in otvoril slavlje z vznešenim govorom, v katerem je slavil velike zasluge, ki si jih je č. sestra Tomec na polju preskrbe sirot in otrok pridobila. Po govoru je slavljenci prisrčno čestitali in ji pripel srebrni zasluzni križec s krono na prsi. Slavljenska se je vidno ginjena za visoko odlikovanje toplo zahvalila in prosila, da naj se njena zahvala sporoči Njegovemu Veličanstvu. Vznoseno slavlje so zaključili krepki živjoklici cesarju.

Varstvo avstroogrskih državljanov za
časa vojne.

Varstvo avstro-ogrskih državljanov in naših koristi za časa vojne so prevzele sledeče države: V Srbiji severoameriške Združene države (sedež poslanstva za Srbijo je v Bukareštu); v novi Srbiji Italija; na Ruskem, Francoskem in Angleškem Združene države; v Črnigori, na Grškem, v Belgiji (izvzemši ozemlje, ki so ga zasedli Nemci), na Japonskem in v Maroku Združene države severoameriške; v Egiptu Italija.

V naši monarhiji so prevzele zaščito državljanov in držav, ki so v vojnem stanju: za Srbijo Španija (Budimpešta, Karlove Vari, Praga, Trst). Severoameriški konzuli v enakomerno imenovanih mestih so sprejeli zaščito ruskih in srbskih državljanov in njih koristi; Francijo in Anglijo imajo v varstvu Združene države; Črno goro Grška; Belgijo Španija; Japan Združene države.

Zadnja popolnica v aeroplanu.

Berolin, 26. septembra. »Germania« poroča: Po boju dne 10. t. m. na Francoskem je mlad nemški častnik na vso moč prosil, da mu pošljejo duhovnika, ker je čutil, da bo moral kmalu umreti. Ker ni bilo nobenega katoliškega duhovnika na bojišču, je polkovnik ukazal nekemu aviatiku, da poleti v bližnje, dve uri oddaljeno mesto in pripelje duhovnika z Najsvetejšim. In res, čez nekaj časa je bil duhovnik že pri mladem častniku; prinesel mu je zadnjo popotnico po zraku. Duhovnik je podelil častniku svete zakramente in ga tolažil, dokler ni izdihnil. Potem se je vrnil zopet po zraku v svojo župnijo.

Socialno-demokratska internacionala
uničena.

Berolin, 25. sept. Socialnodemokratski dnevnik »Schwäbische Tagwacht« priobčuje uvodnik, v katerem med drugim piše: Če se je že v začetku vojne nedvomno pokazalo, da je internacionala v svojih načelih omajana, je proglas belgijskih in francoskih socialnih demokratov nemškemu narodu in odgovor, ki ga je nato dalo vodstvo nemške socialno demokratične stranke, popolnoma jasno dokazal dejstvo, da je internacionala uničena.

Ruski šlacinar zapustil Carigrad.

»Kölnische Ztg.« poroča, da so tudi Rusi končno svojo štacijsko ladjo odposlali iz Carigrada, kar so že vse druge velesile storile. Rus je vse, kar je videl, s svojim brezžičnim aparatom v Sevastopolj brzojavil, kar seveda Turkom ni bilo všeč, a Rus se za turško nevoljo ni zmenil. Turki so končno prepovedali najmanjšo stvar Rusu prodati; častnike in mornarje so pa, če so se na kopnem pokazali, policisti in orožniki zasledovali, mohamedanska mladina je letala za njimi. Dve turški ladji sta ponoči in podnevi okoli Rusa vozili in ga ponoči z metalci svetlobe razsvetljevali. Spati seveda na ruski ladji ni bilo mogoče. Končno je le ruski poslanik ukazal, da naj se ruski stacionar v Sevastopolj odpelje. Turki

so nato končno z minami popolnoma Dardanele zaprli in kljub bajramu močno zastražili vhode v Dardanele.

Raizuli ubil.

Iz Algecirasa poroča »Deutsche Tageszeitung«, da se tam trdi, da je bil znani maročanski glavar Raizuli blizu Tangera v nekem sporu ubit. Potrjeno poročilo še ni.

Žrtve milijonarjev.

»Christlichsoziale Arbeiter-Zeitung« je te dni doslovno pisala: Na Dunaju je bivalo leta 1908. nič manj kakor 3809 milijonarjev, to so ljudje, ki so davkarji priznali, da imajo na leto nad 40.000 kron dohodkov, in sicer ima 419 oseb na leto nad 40.000 K, 267 nad 52.000 K, 173 nad 60.000 K, 45 nad 80.000 K 58 nad 100.000 kron, 29 nad 200.000 K, 20 nad 250.000 K, 24 nad 280.000 K, 17 nad 290.000 K, 6 nad 300.000 K, 5 nad 500.000 K, 5 nad 670.000 kron, 20 nad 1.000.000 K, 7 nad 2.000.000 kron, eden 3½, eden 4½, eden 5½ in eden 27 milijonov kron na leto. Skupno 3809 dunajskih milijonarjev, ki so priznali da imajo na leto 453.392.000 K dohodkov. Če bi vsak v vojne namene od teh dohodkov le 5% žrtvoval, bi to zneslo 32 milijonov kron, če bi pa žrtvovali milijonarji 5% svojih premoženj, bi to zneslo vsaj 575 milijonov kron. Nabralo se je dozda okroglo 7 milijonov kron, a nad polovico te vsote so darovali delavci, mali nastavljeni in meščani. Če bi naši milijonarji posedovali še iskrico srca, bi moralo to dejstvo kakor ogenj na njih dušah goreti! Kaj bi rekli ti milijonarji na to, kar »Kölnischer Tagblatt« pripoveduje o neki služkinji: Ko je počila vojna, je začela iz vsega srca moliti za zmago Nemčije ter se je zaobljubila, da bo žrtvovala vse svoje prihranke domovini, če ji Bog usliši prošnjo. Ko so nemške čete tako sijajno zmagovale, smatrala je, da se ji je izpolnila želja ter je nesla svojo hranilno knjižico na županstvo. Naloženih je bilo 2169 mark. Župan in nadžupan sta se branila, prevzeti tako veliko vsoto in sta dekle opozarjala, da bo denar utegnila še sama rabiti. Toda služkinja je vztrajala, češ, da ji nihče ne sme braniti, da stori, kar ji srce velewa. Kaj pa naši bogataši?!

Gospodinska šola pri uršulinkah v Ljubljani.

prične drugo šolsko leto v četrtek, 1. oktobra, s sv. mašo ob 8. uri zjutraj.

Vsled vkuhanja sadja za ranjenec se pa prične redni pouk še-le v torek, 6. oktobra.

Razum teoretiškega in praktičnega pouka v kuhi, šivanju, pranju, likanju in vrtnarstvu obsega učni načrt tudi verouk, slovenski in nemški jezik, računstvo, vzgojeslovje itd. Pouk traja 10 mesecev.

Ker se redni pouk prične 6. oktobra dobe koncem leta izpričevalo tudi one učenke še, ki vstopijo v šolo vsaj v prvi polovici meseca oktobra.

Lahko se poseča samo ta ali oni predmet, tako kuhanje samo, ali šivanje, ali likanje. Tudi ta pouk v posameznih tečajih se prične s 6. oktobrom.

Ukovina znaša za redne učenke, kakor tudi za one, ki so v tečajih mesečno 10 K. Poleg šolnine plačajo one gojenke ki obiskujejo kuharski pouk še za hrano po kalkulaciji dotičnega dneva, (t. j. kolikor znašajo stroški za obed istega dne). Gojenke, ki pa bivajo v zavodu plačajo za vse stroške: ukovino, hrano, stanovanje, razsvetljavo itd. mesečno 57 K.

× × ×

Ker je po statutu gospodinske šole za vstop določena starost 16 let in da vsled tega štirinajstletne deklice lahko svoje študije, bodisi v smeri splošne izobrazbe, kakor tudi gospodinstva, nemoteno nadaljujejo, se letos otvori na gospodinski šoli trileten nadaljno izobraževalen tečaj z učnim smotrom, ki je nad smotrom meščanskih šol. Zato pa mora vsaka učenka, ki vstopi v ta tečaj, imeti dovršeno meščansko šolo ali pa vsaj osmi razred ljudske šole.

Prve dve leti sta bolj teoretiškega značaja, v tretjem letu pa pride potem kuharski in gospodinski pouk na vrsto, — na željo.

Za ta tečaj znaša ukovina 6 K mesečno in sicer za prvi letnik.

Naročajte „Slovenca“!

Trgovski učenec

2838

se sprejme v trgovini z mešanim blagom

Josip Divjak, Ribnica.

Ivan Gržinič, trgovec, p. Roč-Istra, Hum

priporoča svojo veliko zalogo

vina in brinja.

2773

Vzorci na zahtevo franko. Cena po dogovoru.

Suhe gobe

kupi po najvišji ceni
J. Dolinar, Smlednik.

2802 5

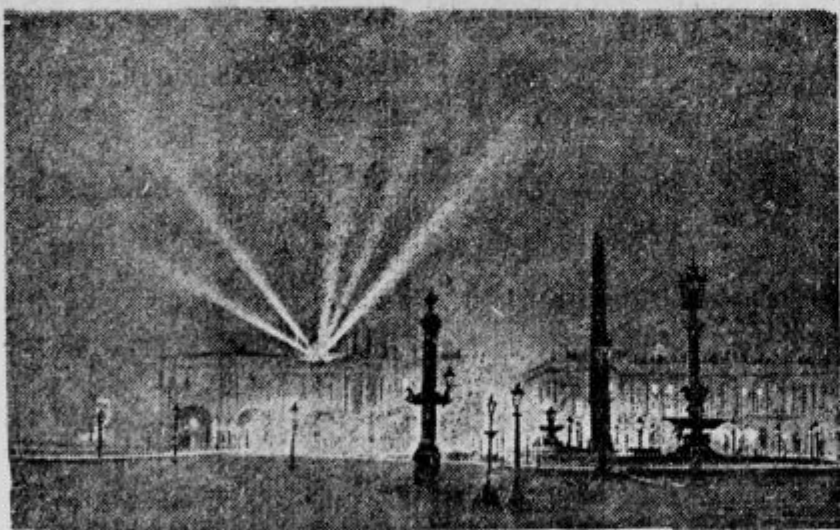
Varni dojenčkov

165

Sladni čaj znamka »Sladin« je rešil dojenčke, pri katerih so druga otroška redilna sredstva odrekla. Vzgojenje s Sladinom je polovico cenejše. Prihrani se tudi na mleku in sladkorju. ¼ kg zavoj stane 60 vin, in se dobi tudi pri trgovcih. Po pošti 5 zavojev 4 K franko pri izdelovalcu, lekarnarju Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani. Njegova žena je vzgojila s Sladinom 8 zdravih otrok. Na stotine mater to vzgojenje, posnema z najboljšim uspehom. Za odrasle je Sladin edini zajtrk, kateri daje kri, moč, mirne živce, zdravje. Je polovico cenejši kakor vsak drug zajtrk in prihrani tudi na mleku, sladkorju. Za bolne je Sladin izvir zdravja. Glavne zaloge na Dunaju: v lekarnah Trnkoczy, Schönbrunnerstraße 109, Radekyplatz 4, Josefstädterstraße 25. V Gradcu: Sackstraße 4. V Trstu, drogerija I. Camauli Giov. di Quarilella 703; v Gorici Mazzoli E. trgovec; v Celju Hočevar, trgovec; v Celovcu Hauser, lekarnar; v Mariboru König, lekarnar 109.

Trgovski pomočnik

išče službe v kakem večjem kraju na deželi. Vstop takoj. Naslov: „Trgovski pomočnik — 2833“ pri upravi „Slovenca“.

**VARNOSTNE ODREDBE V PARIZU
PROTI NEMŠKIM ZRAKOPLOVOM**
zdaj, za časa vojne, kolikor le morejo, izvajajo. Vse varnostne odredbe pa ne morejo preprečiti drznih povzetij nemških zračnih letalcev. Vedno se ponavljajo poročila, da letajo nemški

zrakoplovci nad Parizom. V Parizu so postavili na vseh visokih javnih poslopih velike metalce svetlobe. Naša slika kaže, kako deluje metalce svetlobe na trgu Concorana; na desni se vidi znani veliki obelisk.

La dijake

priporoča
tvrdka

GRİČAR & MEJAC

Ljubljana, Prešernova ul. 9

vsakovrstne obleke, kakor tudi zadnje novosti

Ljubljana, Prešernova ul. 9

Vsled velike zaloge
za žane cene!

v konfekciji za dame in deklice.

Vsled velike zaloge
znizane cene!